Jocs de guerra en un país de pau

Les activitats militars fora dels espais de la seva propietat han ocasionat durant anys perjudicis mediambientals, econòmics i socials
Al llarg del anys la resposta ciutadana ha estat constant, i la darrera es produirà demà mateix, a Celrà i Girona

Històricament la percepció que molts gironins han tingut de les forces armades ha estat, com a mínim, distant. Durant molts anys un munt de joves travessaven cada pocs mesos –molts amb cara d'espantats– les portes de quarters com el de Sant Climent Sescebes, i durant un temps se'ls regirava per força, completament, la vida. D'això ja fa anys –el servei militar obligatori va acabar el 31 de desembre del 2001–, però la desafecció social cap a l'estament militar no ha disminuït gens. Al contrari, s'ha anat accentuant, i per raons diverses. Per uns, per una convençuda i tossuda militància antimilitarista. Més que mai la gent és conscient del valor de la pau, i no pot entendre que es justifiqui l'ús de les armes de foc, dissenyades per matar, per defensar-la. Per d'altres, el que senten és un rebuig gairebé visceral al que veuen com un dels poders més antidemocràtics de l'Estat, que ha estat usat com a eina de repressió política, flagell de les llibertats i una ombra constant d'amenaça per a aquells que somien una Catalunya independent ("Si treuen els tancs al carrer..." hem sentit dir tantes vegades). Reminiscència d'anys i anys d'opressió política, bressol i braç repressor del franquisme, l'exèrcit ha canviat molt. Però les ferides són encara visibles en la memòria de molta gent. Així que, quan els militars surten dels quarters, fan posar els pèls de punta als uns, i encenen el foc irat del ja-n'hi-ha-prou dels altres.

Sovint han fet marxes a peu pels boscos gironins, i moltes vegades sense cap incident. Però n'hi ha hagut. Incidents que van des de molèsties ocasionades a la població civil –la de trobar-se militars armats pel bosc o als carrers essent com és Catalunya un país de pau– fins a posar en risc la vida de la gent pels seus entrenaments bèl·lics.

La llista és llarga. L'agost del 2016 es van celebrar unes pràctiques de tir a la base militar de Sant Climent Sescebes. El risc d'incendis que les pràctiques de tir suposaven va fer elevar el to de les crítiques dels veïns de l'entorn. Els militars van assegurar que complien les restriccions estiuenques que prohibeixen les activitats que poden provocar foc als boscos, i van assegurar que les pràctiques de tir no suposaven cap risc.

L'últim incendi provocat per l'activitat dels militars va ser el maig del 2015, en què es van cremar prop de mil metres quadrats de terreny. La sort va ser que no era un dia de tramuntana, i dues dotacions terrestres de bombers el van poder apagar. Però ja el 2012 se n'havien produït, d'incendis, i la mobilització d'alcaldes i veïns va fer que s'imposessin restriccions. Es van prohibir les pràctiques de tir a l'estiu i en períodes de risc d'incendis. Però hi ha constància que no sempre han respectat aquestes limitacions.

El 2015 es va crear la plataforma Alto el Foc a l'Albera: l'entitat demana que s'aturin les pràctiques de tir o, com a mínim, que cessin les pràctiques amb armes pesants. El motiu, les errades comeses pels tiradors, que posen en perill la vida de les persones que viuen per l'entorn, sostenen.

El 12 d'octubre del 2016 un total de quatre-centes persones van participar en una marxa en aquest sector de l'Albera contra el camp de tir de Sant Climent. Durant el recorregut es van posar en relleu els valors del paratge en termes de fauna, flora i art romànic i megalític en contraposició amb la pluja de projectils que de tant en tant hi impacten.

Hi ha diversos episodis en què els trets de morter han anat més enllà dels límits del camp de tir i s'han perdut per la muntanya. Sobre aquesta imprecisió a l'hora de disparar hi ha molts testimonis. El novembre del 2015, uns veïns d'Espolla van trobar impactes, arbres trencats i casquets de morter dispersos per la muntanya. Per la seva banda, la propietària d'un mas dels Vilars va fer fotos del moment en què projectils explotaven a uns dos-cents metres de casa seva, fora dels límits del camp de tir. També es van trobar impactes de tir a sobre dels menhirs que hi ha a la zona. Des del territori es va remarcar com n'eren, de perilloses, aquestes activitats per als senderistes, per exemple, i per als propis masos.

Ocupació dels carrersEn alguna ocasió els entrenaments han arribat a espantar la població a davant de les seves pròpies cases. Un cas clamorós va ser l'abril de l'any passat, a Sant Climent Sescebes. Al voltant del migdia d'un dia d'entre setmana, quan els nens sortien de l'escola, de cop i volta, van aparèixer soldats armats en posició de defensa pels carrers del poble. Com sovint passa, l'exèrcit havia avisat que faria exercicis per la zona i que podien passar efectius militars pels carrers. Però ningú s'esperava l'escenificació de camp de batalla. Van espantar la gent, i la van indignar. També van aparèixer soldats per l'entorn d'una finca del veïnat de Vilartolí on hi havia una activitat de turisme rural. I no era la primera vegada. Fonts de l'exèrcit van minimitzar l'incident dient que es tractava "només" d'una marxa a peu d'un batalló, uns cinc-cents soldats. Al novembre va passar el mateix al nucli urbà de Canet d'Adri amb soldats armats passant pels carrers davant l'estupor veïnal i del mateix consistori, que no n'havia estat informat. O dijous a l'entrada de Llançà, tot i que al desembre el ple havia aprovat una moció rebutjant les maniobres militars al municipi. Els casos de marxes pels termes municipals, fora de terreny propietat dels militars, són incomptables.Robatori d'esteladesTambé l'han emprès contra símbols polítics que una majoria gran de gent –el dia que deixin que la gent voti es podrà comptar exactament– sent seus. Són els atemptats contra les estelades que entitats ciutadanes i consistoris havien penjat als municipis. L'octubre del 2014 dos militars es van enfilar al pal de bandera del coll del Mosquit, a la carena entre el monestir de Sant Pere de Rodes i el castell de Sant Salvador, per despenjar l'estelada. No van aconseguir-ho, i es van limitar a esparracar-la. Els dos soldats formaven part d'una partida d'una quarantena que feien maniobres al sector. L'exèrcit va reconèixer i lamentar els fets davant la conselleria de Cultura –el monestir de Sant Pere de Rodes està sota la tutela de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural. L'ANC del Port de la Selva va decidir substituir l'ensenya esparracada per "una de més gran i més forta."

Al cap d'un any i escaig, a principi de desembre del 2015, quatre militars es van enfilar al pal de l'estelada de la rambla de Figueres i van robar-la. Quan intentaven robar-ne una altra, a la rotonda de Vilatenim, els Mossos van enxampar-los. Al cotxe se'ls va trobar una altra bandera, que segurament havia estat onejant al passeig de Lluís Companys de Figueres. Es dona la circumstància que aquests militars ja s'havien endut una altra estelada de la rambla de Figueres el 17 de maig d'aquell any.

Tots aquests incidents i d'altres han suposat incidències negatives en la preservació de l'entorn natural, perjudicis per a l'activitat econòmica en alguns casos, i han estat una mostra constant de poca sensibilitat per part de l'estament militar –o alguns dels seus integrants– cap als ciutadans del seu entorn. Una mostra més d'aquesta manca de sensibilitat està previst que es visqui de nou demà, als termes municipals de Celrà i Girona. L'exèrcit hi vol efectuar una marxa d'uns vuitanta efectius, més uns quants vehicles de suport, per camins forestals. Els dos consistoris ho han rebutjat frontalment, sense pal·liatius, però, un cop més, l'exèrcit s'ha negat a suspendre l'activitat. La resposta, lluny de ser la por o la contenció, es preveu clara, cívica i pacífica. Per a demà a les vuit del matí, hi ha convocades per part de l'Ajuntament de Celrà i diverses entitats i partits polítics dues caminades que sortiran cap a Sant Miquel des de Celrà i des de Girona. Per dir prou a la presència de militars pels boscos que no són propietat de l'exèrcit, sinó dels pobles, de les ciutats i, en definitiva, de la gent.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 19-02-2017 Pàgina 8

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1073776-jocs-de-guerra-en-un-pais-de-pau.html